

יום העלייה 2021 – נתונים על עולים חדשים לישראל בשנים 2019-2021

מסמך זה מוגש לוועדת העלייה, הקליטה והתפוצות לקראת יום העלייה שיצוין בכנסת בו' בחשוון תשפ"ב, 12 באוקטובר 2021, בהתאם לחוק יום העלייה, התשע"ו-2016,¹ ויש בו נתונים על העלייה לישראל בשנים 2019-2021.

1. נתונים על עולים חדשים בשנים 2019-2021

לפי משרד העלייה והקליטה, עולה הוא אדם שעלה לישראל וקיבל מעמד עולה ממשרד הפנים על פי חוק השבות, התש"י-1950.² להלן נתוני משרד העלייה והקליטה על מספר העולים לישראל בשנים 2019-2021. מכיוון ששנת 2021 טרם הסתיימה, וכדי שיהיה אפשר להשוות בין השנים, יוצגו בנפרד הנתונים של השנים 2019-2021 מינואר עד ספטמבר והנתונים של השנים 2019-2020 מינואר עד דצמבר.

טבלה: מספר העולים לישראל בשנים 2019-2021³

חודשים	2019	2020	2021
ינואר-ספטמבר	26,751	15,209	19,745
ינואר-דצמבר	35,010	21,110	

מהטבלה ניתן ללמוד שבשנת 2020 הגיעו לישראל 21,110 עולים – כ-40% פחות מבשנת 2019, שבה הגיעו 35,010 עולים, וזאת בין השאר בגלל השפעות מגפת הקורונה. אולם, כפי שיתואר להלן, יש הבדלים בין ארצות המוצא של העולים, ויש ארצות שמהן באו יותר עולים בשנת 2020 לעומת השנה הקודמת. בשנת 2021 (ינואר-ספטמבר) הגיעו לישראל 19,745

בשנת 2020 הגיעו לישראל 21,110 עולים, כ-40% פחות מבשנת 2019. בשנת 2021 (ינואר-ספטמבר) הגיעו לישראל 19,745 עולים, 29.8% יותר מבתקופה המקבילה ב-2020, ו-26.2% פחות מבתקופה המקבילה ב-2019.

¹ חוק יום העלייה, התשע"ו-2016; אילה אליהו, יישום חוק יום העלייה, התשע"ו-2016, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 30 במרץ 2019.

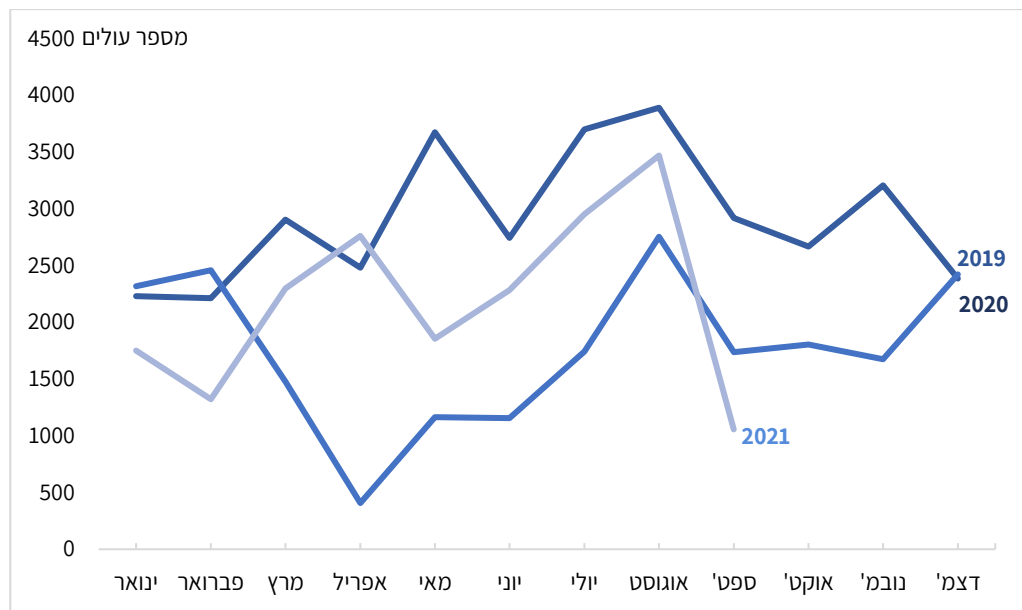
² חוק השבות, התש"י-1950; משרד העלייה והקליטה, מדריך לעולה, נספח 1: הגדרות ומושגים, 2019.

³ משרד העלייה והקליטה, נתוני עלייה לפי שנים, כניסה: 7 באוקטובר 2021. משרד העלייה והקליטה מעביר את הנתונים ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה; יוליה אוספובט-גורביץ, יועצת מנכ"ל, משרד העלייה והקליטה, שיחת טלפון, 7 באוקטובר 2021.

עולים – 29.8% יותר מבתקופה המקבילה ב-2020 (שבה הגיעו 15,209 עולים) ו-26.2% פחות מבתקופה המקבילה ב-2019 (שבה הגיעו 26,751 עולים).

להלן נתונים על מספר העולים לישראל בשנים 2019–2021 לפי חודשים (הנתונים לשנת 2021 הם עד סוף ספטמבר).

תרשים 1: מספר העולים לפי חודשים בשנים 2019, 2020 ו-2021 (ינואר–ספטמבר)⁴

בשנת 2020 הייתה ירידה חדה במספר העולים בחודשים מרץ עד אפריל, בהתאמה לתחילת התפרצות הקורונה והסגר הראשון, ובחודש ספטמבר, בהתאמה לסגר השני.

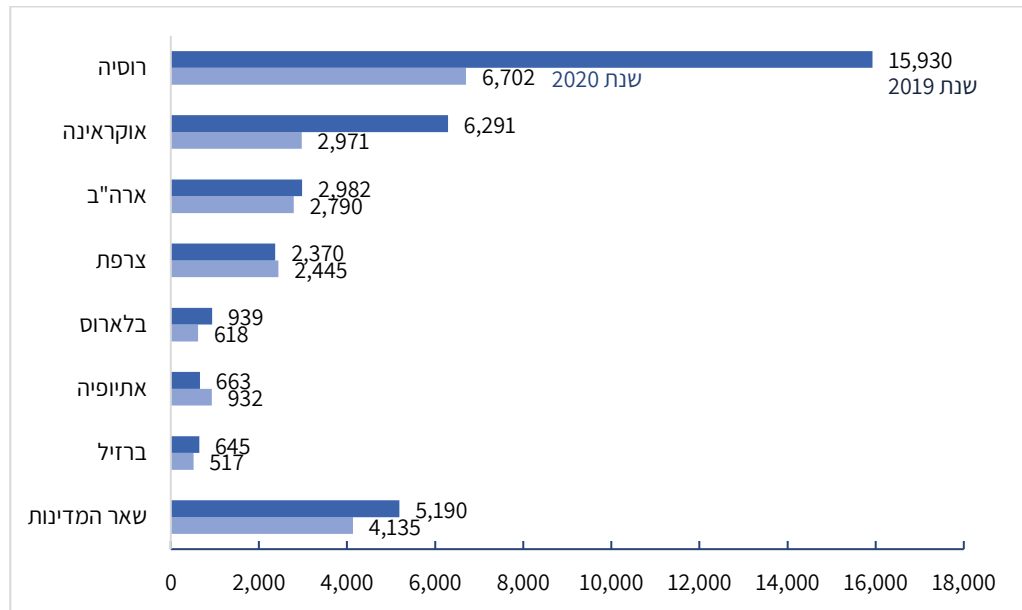
בשנת 2021 הייתה ירידה חדה במספר העולים בחודש ינואר, בהתאמה לסגר השלישי ולסגירה של נמל התעופה בן-גוריון. לאחר מכן היו כמה חודשים של עלייה במספר העולים, עם ירידה בחודש אפריל וירידה חדה בחודש ספטמבר

מהתרשים אפשר ללמוד על השינויים במספר העולים בחודשים הרלוונטיים בשנים 2020–2021 בגלל משבר הקורונה: **בשנת 2020 הייתה ירידה חדה במספר העולים בחודשים מרץ עד אפריל, בהתאמה לתחילת התפרצות הקורונה והסגר הראשון בישראל, ובחודש ספטמבר, בהתאמה לסגר השני. בשנת 2021 הייתה ירידה חדה במספר העולים בחודש ינואר, בהתאמה לסגר השלישי בישראל ולסגירה של נמל התעופה בן-גוריון. לאחר מכן היו כמה חודשים של עלייה במספר העולים, עם ירידה בחודש אפריל וירידה חדה בחודש ספטמבר, שקשורה אולי להתגברות בתחלואת הקורונה ולתקופת חגי תשרי.**⁵

להלן נתונים על העולים לישראל בשנים 2020–2019 לפי ארצות המוצא העיקריות: רוסיה, אוקראינה, ארה"ב, צרפת, בלארוס, אתיופיה וברזיל. הנתונים על העולים ממדינות אחרות מוצגים תחת הכותרת "שאר המדינות".

⁴ משרד העלייה והקליטה, **נתוני עלייה לפי שנים**, כניסה: 7 באוקטובר 2021.

⁵ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, **העלייה לישראל 2020**, הודעה לתקשורת, 5 בספטמבר 2021.

תרשים 2: עולים לפי ארצות המוצא העיקריות בשנים 2019-2020⁶

בחלק מהמדינות הייתה עלייה במספר העולים ב-2020 לעומת 2019 (צרפת ואתיופיה); במדינות חבר המדינות הייתה ירידה דרמטית במספר העולים (רוסיה, אוקראינה, בלארוס); ובמדינות אחרות הייתה ירידה מתונה יותר (ארה"ב, ברזיל)

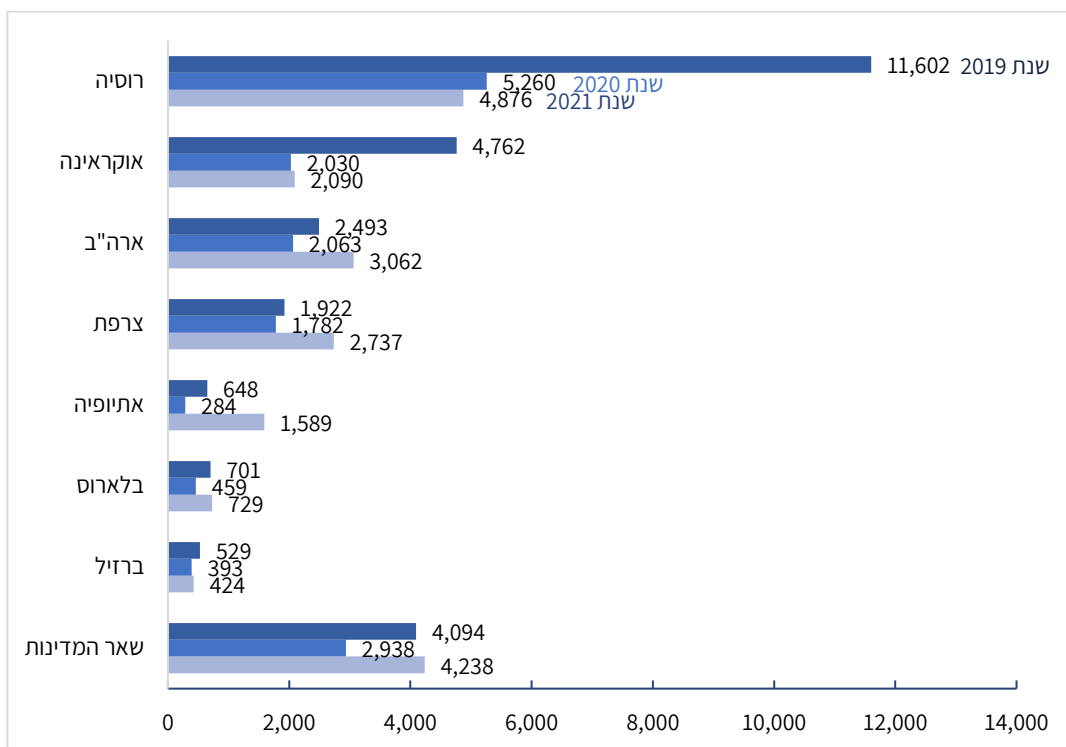
מהתרשים אפשר ללמוד שיש הבדלים בין המדינות באשר לשינויים במספר העולים בין 2019 ל-2020: בחלק מהמדינות הייתה עלייה במספר העולים ב-2020 לעומת 2019 – למשל, מצרפת ומאתיופיה עלו בשנת 2020 יותר עולים מבשנת 2019 (3% ו-41% בהתאמה); מרוב המדינות המוצגות בתרשים עלו פחות עולים ב-2020 לעומת 2019. ירידה בולטת במיוחד במספר העולים בין שנת 2019 לשנת 2020 הייתה במדינות חבר המדינות (חמ"ע): מספר העולים מרוסיה בשנת 2020 היה נמוך ב-58% מבשנת 2019; מספר העולים מאוקראינה ירד ב-53%, ומבלארוס – ב-34%. ממדינות אחרות הייתה ירידה פחות דרמטית במספר העולים – בשנת 2020 עלו מארה"ב 6% פחות עולים מבשנת 2019, ומברזיל – 20% פחות. נראה שאחת הסיבות לכך שבשנת 2020 עלו פחות אנשים מחבר המדינות היא שבשל התפרצות נגיף הקורונה נסגרו משרדי לשכת הקשר במדינות אלה לקבלת קהל למשך כשלושה חודשים והוקפא מתן אשרות העלייה.⁷

להלן נתונים על העולים לישראל בשנים 2019-2021 (בחודשים ינואר-ספטמבר בכל שנה) לפי ארצות המוצא העיקריות: רוסיה, אוקראינה, ארה"ב, צרפת, בלארוס, אתיופיה וברזיל. הנתונים על העולים ממדינות אחרות מוצגים תחת הכותרת "שאר המדינות".

⁶ משרד העלייה והקליטה, נתוני עלייה לפי שנים, כניסה: 7 באוקטובר 2021.

⁷ אילה אליהו, נתונים בנושא מגישי בקשות לעלייה, עולים חדשים ותושבים חוזרים בתקופת משבר הקורונה, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 15 ביוני 2020.

תרשים 3: עולים לפי ארצות מוצא 2019–2021 (ינואר עד ספטמבר בכל שנה)⁸

מהתרחשים אפשר ללמוד שיש מדינות שמספר העולים מהן ב-2021 (עד סוף ספטמבר) היה גבוה ממספרם בתקופה המקבילה ב-2020, ולפעמים אף גדול ממספרם ב-2019 (למשל ארה"ב, צרפת, אתיופיה ובלארוס); יש מדינות שמספר העולים מהן ב-2021 היה גבוה ממספרם ב-2020 אך נמוך ממספרם ב-2019 (למשל אוקראינה וברזיל); יש מדינות שמספר העולים מהן ב-2021 היה נמוך ממספרם ב-2020 וגם ממספרם ב-2019 (למשל רוסיה).

בסוכנות היהודית מציעים כמה סיבות לירידה המתמשכת במספר העולים מרוסיה: סגירת משרדי לשכת הקשר לקבלת קהל בתחילת משבר הקורונה; צמצום הפעילות הפרונטלית של הסוכנות (ירידים וסמינרים לעידוד עלייה) בתקופת הקורונה; הפצה אינטנסיבית של מידע מוטעה סביב משבר הקורונה, שגרם לחששות בקרב עולים פוטנציאליים; חשש לעלות בתקופת משבר הקורונה ולהיקלע לקשיים כלכליים. לאור קשיים אלה, לשכת הקשר החלה לאפשר הגשת בקשה ראשונית לעלייה באינטרנט, והסוכנות הפעילה ירידי עלייה וירטואליים. לדברי שי פלבר, סמנכ"ל עלייה וקליטה בסוכנות, בחודשים האחרונים יש מגמת התאוששות בעלייה מרוסיה, והיא צפויה להתגבר בתחילת שנת 2022.⁹

להלן נתונים על שיעור העולים בתחומי העיסוק לסוגיהם מכלל העולים בני 19 ומעלה בשנים 2019–2021. שיעור העולים הוא מהנתונים על השנים 2019–2020 במלואן ועל שנת 2021 עד סוף ספטמבר. בשנת 2019 עלו 27,261 איש מעל גיל 19 (78% מהעולים); בשנת 2020 עלו

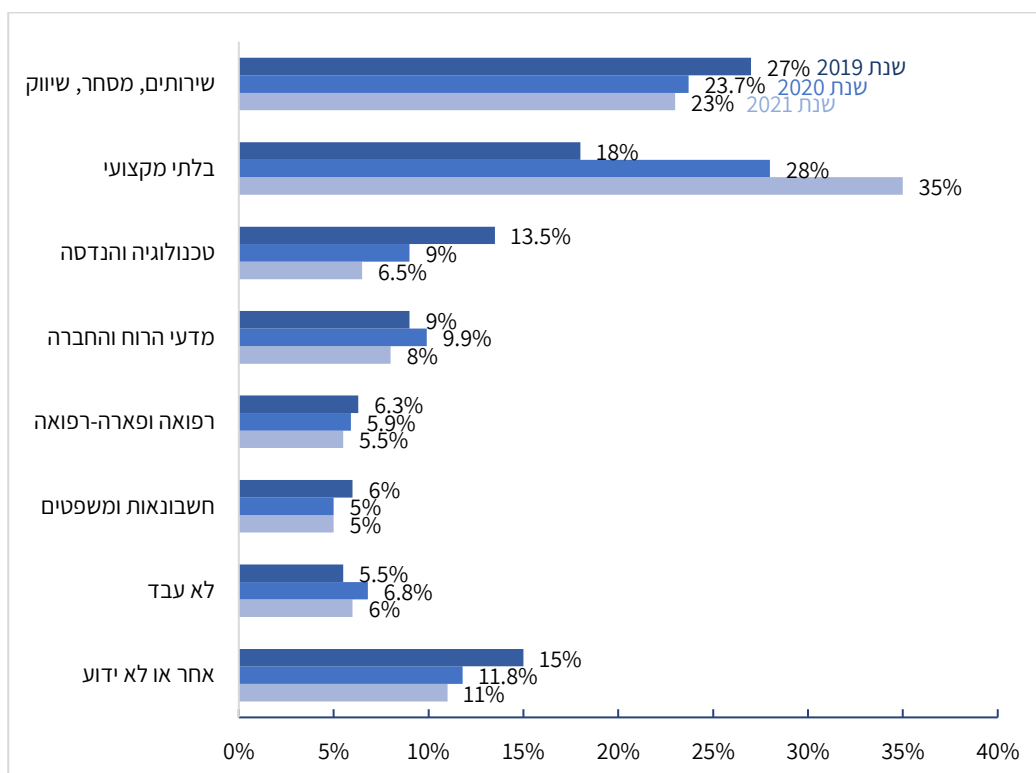
⁸ משרד העלייה והקליטה, נתוני עלייה לפי שנים, כניסה: 7 באוקטובר 2021.

⁹ שי פלבר, סמנכ"ל עלייה וקליטה בסוכנות היהודית, שיחת טלפון, 10 באוקטובר 2021.

16,276 איש מעל גיל 19 (77% מהעולים); בשנת 2021 – 14,851 איש מעל גיל 19 (עד סוף ספטמבר, 75% מהעולים). בנתוני המקצועות של משרד העלייה והקליטה מופיעים גם הסיווגים "בלתי מקצועי" (ללא שיוך מקצועי ספציפי), "לא עבד" ו"לא ידוע". בתרשים שלהלן, חלק מהמקצועות (אומנים וספורטאים, חינוך, חקלאות ובעלי חיים, מדעי החיים, מדעים מדויקים, מקצועות המחשב, ועובדי תעשייה, בנייה ומזון) אוחדו תחת הכותרת "אחר או לא ידוע".

תרשים 4: שיעור העולים בתחומי העיסוק לסוגיהם מכלל העולים בני 19 ומעלה בשנים

¹⁰2021-2019

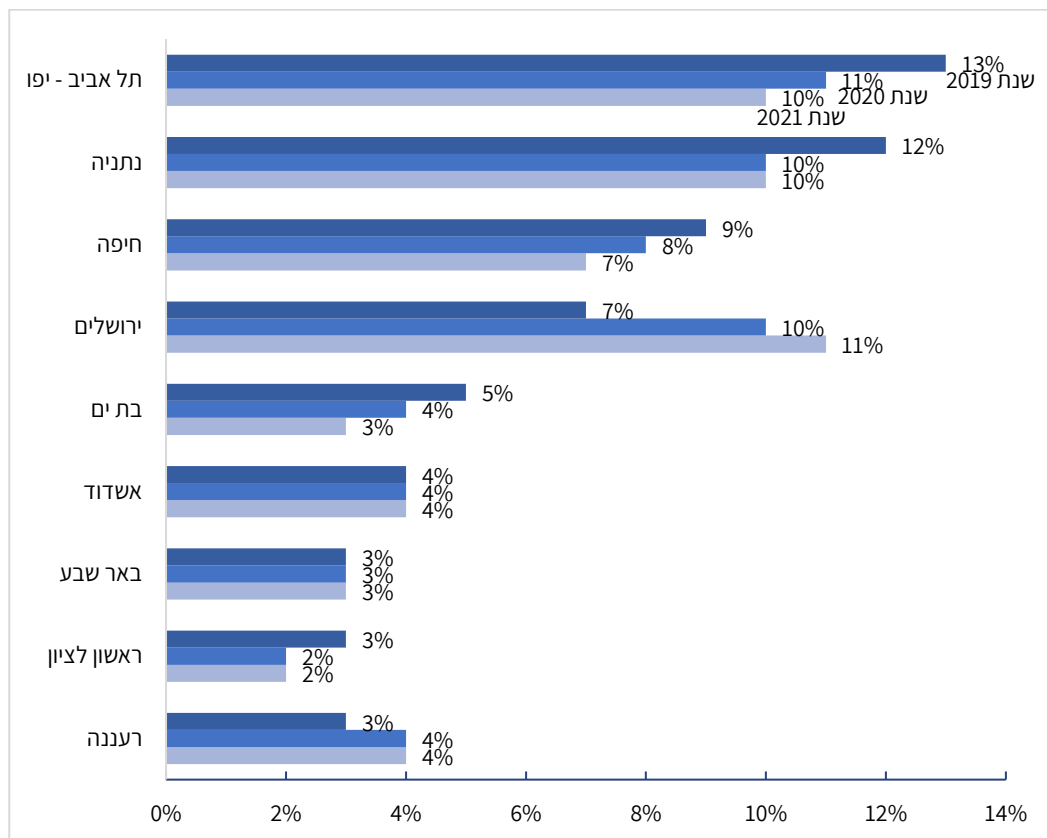
בשנים 2021-2019 חלה ירידה בשיעור העולים העוסקים במקצועות מסוימים מכלל העולים בני 19 ומעלה (במקצועות רפואיים ופארה-רפואיים, טכנולוגיה והנדסה, חשבונאות ומשפטים), ועלייה בשיעור העובדים הבלתי-מקצועיים

מהתרשים אפשר ללמוד כי **בין השנים 2021-2019 שיעור העולים העוסקים בטכנולוגיה והנדסה מכלל העולים בני 19 ומעלה ירד מ-13.5% ל-6.5%; שיעור העוסקים בשירותים, מסחר ושיווק ירד מ-27% ל-23%; שיעור העוסקים ברפואה ובמקצועות פארה-רפואיים ירד מ-6.3% ל-5.5%; שיעור העוסקים בחשבונאות ומשפטים ירד מ-6% ל-5%. לעומת זאת, שיעור העובדים הבלתי-מקצועיים מכלל העובדים עלה מ-18% ל-35%.**

¹⁰ משרד העלייה והקליטה, נתוני עלייה לפי שנים, כניסה: 7 באוקטובר 2021.

להלן נתונים על שיעור העולים שהתיישבו ביישובים בישראל בשנים 2019–2021. הנתונים הם על שיעור העולים בתשעה יישובים עיקריים, ואינם מסתכמים ב-100%.¹¹ שיעור העולים הוא מתוך הנתונים על השנים 2019–2020 במלואן,¹² ועל שנת 2021 עד סוף ספטמבר.

תרשים 5: שיעור העולים שהתיישבו ביישובים בישראל בשנים 2019–2021¹³

היישובים העיקריים שבהם התיישבו עולים בשנים 2019–2021 הם הערים הגדולות תל אביב-יפו, חיפה, ירושלים, נתניה, באר שבע, אשדוד וראשון לציון וכן בת ים ורעננה. בין 2019 ל-2021 הייתה ירידה בשיעור העולים שהתיישבו בתל אביב, נתניה, חיפה, בת ים וראשון לציון, ועלייה בשיעור העולים שהתיישבו בירושלים ורעננה

מהתרשים אפשר ללמוד שהיישובים העיקריים שבהם התיישבו עולים בשנים 2019–2020 הם הערים הגדולות תל אביב-יפו, חיפה, ירושלים, נתניה, באר שבע, אשדוד וראשון לציון וכן בת ים ורעננה. בין 2019 ל-2021 הייתה ירידה בשיעור העולים שהתיישבו בתל אביב, נתניה חיפה, בת ים וראשון לציון, ועלייה בשיעור העולים שהתיישבו בירושלים ורעננה; בשיעור העולים שהתיישבו באשדוד ובבאר שבע לא חל שינוי.

¹¹ בשנת 2019, 41% מהעולים התיישבו ביישובים אחרים שאינם מופיעים בתרשים; ב-2020 – 46% מהעולים, וב-2021 – 47%.

¹² סך העולים בשנת 2019, לפי טבלת הנתונים של משרד העלייה והקליטה בנושא יישובים, הוא 35,119, בניגוד לטבלאות האחרות שבהן סך העולים הוא 35,010 כמצוין לעיל.

¹³ משרד העלייה והקליטה, נתוני עלייה לפי שנים, כניסה: 7 באוקטובר 2021.

2. סיוע מיוחד של משרד העלייה והקליטה לעולים בתקופת משבר הקורונה

משרד העלייה והקליטה מסייע לעולים להתמודד עם משבר הקורונה בכמה תחומים. להלן

דוגמאות לפעילות המשרד בתחום זה:¹⁴

סיוע נפשי: בפברואר 2021 הודיע המשרד על פתיחת מוקד טלפוני למתן סיוע נפשי לעולים (בשפות רוסית, ספרדית, צרפתית, אנגלית ואמהרית), וזאת לאור העלייה בדיווחים של אזרחים על קושי נפשי ובשל מחסור במענה מתאים לעולים חדשים.

שמירה על הבריאות: במרץ 2020 הודיע המשרד על צעדים לשמירה על בריאותם של אזרחים ותיקים עולים שמתגוררים במקבצי דיור של משרד העלייה והקליטה (למשל, צמצום כניסות ויציאות למתחמים).

סיוע בלימוד עברית: משרד העלייה והקליטה האריך בחודשיים את הזכאות לאולפן למי שעלה בתקופת הקורונה (מעבר לשישה חודשים שמקבל כל עולה).

סיוע כלכלי: בהתאם להארכת הזכאות לאולפן הוארכה גם התמיכה הכספית שהמשרד מעניק לעולים. עולים שעלו בין 1 בספטמבר 2019 ל-30 ביוני 2020 והחלו לקבל סל קליטה היו זכאים למענק כספי מיוחד. גובה המענק נקבע בהתאם למצב המשפחתי של העולים, והוא הועבר לזכאים בשתי פעימות, בספטמבר ובאוקטובר 2020.¹⁵

במרץ 2020 הודיע המשרד שעולה שסיים לקבל סל קליטה ועדיין אינו עובד, וטרם חלפה שנה מקבלת מעמד העולה שלו, יכול להגיש בקשה לסיוע בדמי קיום; מי שעברה שנה מקבלת מעמד העולה שלו אך אינו עובד, יכול לפנות לביטוח הלאומי לקבלת הבטחת הכנסה.

סיוע בתעסוקה: באפריל 2020 הודיע המשרד על פתיחת מוקד טלפוני (בשפות עברית, רוסית, ספרדית, צרפתית ואנגלית) לבעלי עסקים עולים ותושבים חוזרים למידע עסקי בתקופת הקורונה.

בספטמבר 2020 פרסם המשרד קול קורא לעמותות וחברות להצעת תוכניות שיסייעו לעולים בהכנה לעולם התעסוקה, בהשתלבות בו ובהשמה, שירחיבו את סל השירותים שהמשרד מעניק לעולים בתחום התעסוקה.

משרד העלייה והקליטה מסייע לעולים להתמודד עם משבר הקורונה בכמה תחומים, ובהם: מוקד טלפוני לסיוע נפשי; הגנה על בריאות הדיירים במתחמי דיור לאזרחים ותיקים עולים; הארכת משך הזכאות לאולפן ומענק כספי מיוחד; מוקד סיוע לבעלי עסקים והרחבת השירותים בתחום התעסוקה

¹⁴ [משרד העלייה והקליטה, קורונה](#), כניסה: 10 באוקטובר 2021; יוליה אוספובט-גורביץ, יועצת מנכ"ל, משרד העלייה והקליטה, שיחת טלפון, 10 באוקטובר 2021.

¹⁵ משרד העלייה והקליטה, כללי הסיוע לעולים, [הוראת שעה 395, מענק חד-פעמי לעולים על פי התוכנית הכלכלית לסיוע במשבר הקורונה](#), [נוהל 14.211, נוהל סל קליטה](#), תחולה: 13 בספטמבר 2020 עד 31 באוקטובר 2020.